

O lume în schimbare: mizele României

Discursul ministrului afacerilor externe al României la deschiderea oficială a

Reuniunii Anuale a Diplomației Române

29 august – 1 septembrie 2017

*Domnule Președinte al Senatului,
Domnule Președinte al Camerei Deputaților,
Doamnelor și domnilor miniștri,
Stimați membri ai Parlamentului României,
Doamnelor și domnilor ambasadori ai României în străinătate,
Doamnelor și domnilor ambasadori acreditați la București,
Stimați reprezentanți ai corpului diplomatic al României și ai corpului diplomatic la București,
Onorată audiență,*

Această întâlnire anuală a diplomației române stă sub semnul **reflecției asupra schimbării și mizelor strategice pe care România le are în următorii ani**. Ce s-a schimbat și ce se va modifica în lume ne interesează în cel mai înalt grad, ca diplomați; implicațiile, mai ales, a acestor schimbări asupra intereselor și conduitei noastre devin vitale.

Ritmul **schimbărilor pare mai alert ca oricând**, benefice sau nu, în cea mai mare măsură inevitabile. Ceea ce putem noi face este **să înțelegem cât mai bine evoluțiile**, să le **modelăm pragmatic** prin gestionarea implicațiilor și să **ne adaptăm** în consecință. **Inteligența**, orientată spre anticipare, **managementul strategic și tactic**, dar și **adaptabilitatea** definesc datoria noastră, **promovarea intereselor noastre în lumea în schimbare**.

Sunt onorat că îi vom avea alături, pentru a împărtăși evaluările lor pe aceste teme, pe **ministrul afacerilor externe al Luxemburgului**, pe **ministrul afacerilor externe al Ungariei** și pe **ministrul afacerilor externe al Egiptului** – o voce care va întări dimensiunea globală a dezbaterilor noastre de aici.

Anul acesta vă propun câteva accente speciale: pregătirea Marelui Centenar, Președinția noastră a Consiliului UE în 2019, candidatura României pentru un loc de membru nepermanent în Consiliul de Securitate la ONU – cu alegeri în 2019 și candidatura noastră la OCDE. Acestea sunt jaloarele esențiale ale mandatului dumneavoastră. În egală măsură, avem nevoie de o diplomație economică mai clar orientată spre rezultate. Avem o serie de sesiuni, unde aștept o prezență numeroasă a diplomaților români pentru discuții pe linie economică aplicată, directă și onestă cu reprezentanți ai companiilor.

Am dorit să organizăm și o vizită la proiectul ELI de la Măgurele. Avem nevoie de o mai bună conectare a diplomaților noștri cu cele mai inovatoare și recente proiecte ale României. Este mesajul nostru despre atu-urile României creative, științifice, dinamice, pe care aveți datoria să o promovați în exterior prin proiecte clare de cooperare externă. Ultima zi va fi dedicată unei vizite în teritoriu pentru discuții cu autoritățile locale și județene și pentru cunoașterea unor proiecte de dezvoltare reușite, vă poate inspira.

Doresc astăzi să parcurgem împreună **ce s-a realizat și ce obiective prioritare avem**, mă refer la mizele majore nu doar pentru politica externă, ci pentru România anilor viitori.

În orizontul apropiat al **Marelui Centenar**, prezentul nostru, în care trăim, respiră istorie și ne obligă să privim la acțiunile noastre dintr-o perspectivă extinsă. Ne bucurăm, în România de azi, de o **dezvoltare, securitate și bunăstare fără precedent în istoria noastră**. Datoria noastră colectivă este să le apărăm, să le securizăm pe termen mediu și lung, fiind pregătiți și pentru contexte care ne-ar putea fi mai puțin favorabile. Suntem datori să consacrăm o Românie viitoare, păstrătoare a ceea ce este particular și autentic din valorile ei specifice și, în același timp, între cele mai dinamice și mai importante, pro-europene și creative în cadrul UE. Îndemnul meu este **să privim spre viitor**.

Miza noastră europeană este președinția Consiliului UE. Suntem angrenați în **proces de dezbatere și decizie istorice pentru Uniunea Europeană, în mod direct, și implicit pentru viitorul României.** Dezbateră despre viitorul Europei nu s-a încheiat cu Declarația aniversară de la Roma, după cum ne atestă cele cinci documente de reflecție propuse de Comisia Europeană. **Viitorul Europei se modelează într-o măsură decisivă până la finalul anului 2017.** Vocea noastră, argumentele noastre, trebuie reiterate și auzite în plan european și bilateral. Avem o imagine pro-europeană pe care trebuie să o folosim în continuare.

Interesul României este **să revigoreze politicile de dezvoltare în perspectiva convergenței economice și a integrării europene mai profunde.** Simultan, trebuie să ne aducem la zi profilul de țară, să ne creștem cu inteligență influența, la standardele pe care întreaga noastră societate le merită și le dorește. În plan extern, trebuie **să atingem nivelul de reputație, respect și recunoaștere** care să ne facă mândri ca țară și în calitate de cetățeni ai României.

Ministrul delegat al afacerilor europene va dialoga cu dvs. privind **prioritățile României pe diferite dosare europene.** Agenda națională în domeniu, în care ministrul delegat, MAE și alte instituții sunt profund implicate, rămâne axată pe **teme de importanță directă pentru cetățeni:** drepturile lor în calitate de cetățeni UE, inclusiv în contextul BREXIT; aderarea la spațiul Schengen; securitatea europeană, inclusiv a frontierei externe; politica de coeziune și politica agricolă comună, mai ales pe fondul dezbaterilor legate de viitorul UE și al bugetului european; aprofundarea Pieței Unice; finalizarea MCV; gestionarea migrației; combaterea schimbărilor climatice; pilonul social european ș.a.m.d.

Trebuie să fim mult mai activi în promovarea intereselor naționale ale României pe tema UE, precum și în relațiile bilaterale cu statele membre.

Pregătirea și exercitarea Președinției Consiliului UE în semestrul I/2019 este în fruntea listei de priorități, fiind o oportunitate istorică pentru politica noastră externă, pentru noi ca țară și ca societate. Este o **responsabilitate de o complexitate fără precedent.** Am acționat, încă din primele luni de mandat, pentru progrese în planul organizării interne adecvate, în definirea conceptului politic al Președinției și în modelarea unui mediu extern cât mai favorabil propunerilor cu care vom veni și care vor fi fixate foarte curând.

Rolul Reprezentanței noastre la UE va fi crucial și trebuie facilitat prin eforturi conjugate. Tuturor misiunilor diplomatice le revine un rol aparte: **trebuie să vă angajați de pe acum în planificarea acestui mandat, construind premisele cele mai favorabile pentru exercitarea cu succes a Președinției în țările în care vă desfășurați activitatea în plan local.**

În planul **relațiilor externe ale UE,** trebuie să ne concentrăm pe implementarea Strategiei Globale de Politică Externă și de Securitate a UE, cu accent pe dimensiunea rezilienței, viitorul Politicii Externe și de Securitate Comune, cooperarea NATO–UE, implementarea Politicii de Vecinătate Revizuite, pregătirea Summit-ului PaE din noiembrie, strategia UE pentru Siria, continuarea extinderii și păstrarea Balcanilor și a Mării Negre în atenția UE, rolul UE în promovarea unui multilateralism eficient.

În ceea ce privește **viitorul Politicii de Securitate și Apărare,** următoarele luni vor marca definirea noii abordări, în special **cooperarea consolidată în domeniu.** România își definește pozițiile astfel încât să participe și să beneficieze din plin de acest proces, în logica unității și întăririi UE.

În mod evident, **miza securității noastre,** în perspectivă transatlantică și globală, rămâne decisivă. România s-a conturat în ultimii ani nu doar ca beneficiar al politicilor NATO, ci și ca **participant activ la definirea și implementarea obiectivelor organizației.**

Participăm la **consolidarea posturii de apărare și descurajare a NATO pe flancul estic,** pe teritoriul național, la Marea Neagră, cât și în Polonia, găzduim elemente ale sistemului de apărare anti-rachetă, suntem printre cei mai importanți contributori în Afganistan, coordonăm fondul voluntar în domeniul apărării cibernetice spre beneficiul Ucrainei. Decizia de creștere a bugetului alocat apărării la 2% din PIB în 2017 a crescut vizibilitatea și credibilitatea noastră.

Ne vom concentra prioritar pe **necesitatea implementării depline a măsurilor de consolidare a apărării și descurajării pe flancul estic.** Avem o miză certă în asigurarea coerenței între zona de nord și cea de sud a flancului estic. **Pregătirea summit-ului NATO din 2018** a început și trebuie să ne dedicăm

cu toată energia în acest scop. Înscriu aici și valorificarea pe mai departe, posibil la nivel de summit, a **formatului București B 9**, alături de partenerii noștri strategici din Polonia.

Aprofundarea și extinderea Parteneriatului Strategic cu SUA este parte integrantă a mizei de securitate. Ministerului îi revine responsabilitatea susținerii ritmului în această direcție. **Relația specială cu SUA, dar și ansamblul relațiilor transatlantice, rămân repere esențiale ale politicii noastre externe.** Continuăm să acționăm pentru unitatea transatlantică, pilon central al bunei gestionări a schimbărilor și tensiunilor din sistemul global actual.

Am extins dialogul strategic cu SUA, am reluat dialogul politico-diplomatic la cel mai înalt nivel și am îndeplinit încă una dintre condițiile tehnice ale unui interes major pentru cetățenii români – **programul Visa Waiver.** Până la sfârșitul anului vom găzdui la București Reuniunea Anuală de Dialog Strategic România–SUA, unde vor fi convenite acțiunile și proiectele prioritare pentru aprofundarea relației bilaterale. Organizarea de către Departamentul Comerțului din SUA, la București, în octombrie, a **Forumului de afaceri Trade Winds Southeast Europe**, ca misiune economică regională, este un semnal că putem înregistra progrese concrete și pe componenta economică. Participarea unui număr de aproximativ 200 de companii americane ne creează o șansă pe care trebuie să o valorificăm.

Miza bunei vecinătăți în perspectivă trans-regională: Pentru mandatul meu, **vecinătatea directă a României, arealul desemnat de ansamblul regiunilor care ne înconjoară, este de o importanță cu totul specială.** Geografia rămâne un dat al politicii externe. **România trebuie să se implice mai responsabil, mai creativ și mai aplicat în vecinătatea ei, văzută integrat, strategic.**

În vecinătate, **miza prioritară rămâne Republica Moldova și sprijinirea ei pentru un viitor european.** În actualul context geopolitic și de securitate, menținerea stabilității și a parcursului european al Republicii Moldova, consolidarea statului de drept și a democrației, continuarea modernizării în beneficiul cetățenilor sunt obiective care stau la baza cooperării bilaterale. Și aici, anul 2018 are o semnificație aparte. Este anul în care vom aniversa **Centenarul Marii Uniri** și ne oferă oportunitatea de a ne aminti că **România și Republica Moldova împart responsabilitatea valorificării patrimoniului lingvistic, istoric și cultural comun, prin proiecte comune, orientate către viitor și către noile generații,** prin încredere, responsabilitate și pragmatism.

Între vecinii noștri, **abordarea relației cu Ungaria trebuie să pornească de la repere principiale similare,** așa cum am afirmat și în prima mea vizită externă, la Reuniunea Anuală a Diplomației Ungare. Avem un prezent și un viitor european comun, fundamental pentru țările și pentru cetățenii noștri. Avem un **patrimoniu cultural comun,** rezultat al unor procese istorice, multe din ele sistemice, nu exclusiv bilaterale. Avem **minorități** ca potențialități pentru mai buna înțelegere reciprocă. Am pledat la Budapesta și profit de reuniunea noastră, care va fi onorată de prezența omologului ungar, pentru a susține **relansarea parteneriatului nostru bilateral,** pe fundamentele principiilor consacrate prin Tratatul de Bază din 1996: respect reciproc, cooperare pe multiple planuri, bună vecinătate. Avem relații economice foarte strânse și o multitudine de proiecte transfrontaliere. Ungaria este pentru noi al doilea partener economic în UE, după Germania.

În general, **diplomația bilaterală își menține sau chiar consolidează statutul și relevanța.** Din această perspectivă, ne propunem **să dezvoltăm relațiile în plan european pe trei dimensiuni fundamentale:** **1.** Cooperare mai strânsă și structurată cu **statele vecine,** între care **Bulgaria** ocupă un loc special; **2.** Consolidarea relațiilor cu **statele partenere strategice sau partenere speciale,** inclusiv în planul dezvoltării noastre economice. Un loc special revine dialogului foarte bun, la nivel de președinte, premier și ministru de externe, pe care l-am avut în acest an cu **Franța și Germania.** Relația cu **Marea Britanie** trebuie abordată cu o atenție specială, atât în cadrul negocierilor UE 27 privind BREXIT, cât și al aranjamentelor ulterioare, din perspectiva intereselor externe și de securitate care ne apropie pe mai departe. Doresc să menținem ritmul alert al parteneriatului cu **Polonia,** să consolidăm parteneriatele cu **Spania și Italia.** **3.** Aprofundarea **dialogului bilateral cu celelalte state membre UE, cu statele candidate și partenere UE,** este a treia axă bilateral-europeană, având în vedere obiectivul unui mandat de succes la Președinția Consiliului UE în 2019 și al unei tranziții propice ante- și post-Președinție. Trebuie să intensificăm cooperarea, pe agenda europeană și nu numai, cu Slovacia și Cehia, cu

BENELUX, statele baltice, Austria, ca deținătoare a Președinției semestriale anterioare, **Finlanda și Croația**, ca state partenere României în trio-ul de președinții.

În programul Președinției noastre, **un loc special va reveni Balcanilor**, al căror viitor este o miză strategică. În ultimul an, MAE a contribuit activ la evoluțiile pozitive înregistrate recent în acest areal. Amintesc: finalizarea procesului de **aderare la NATO** și avansarea semnificativă a **negocierilor de aderare a Muntenegrului la UE**; sprijinul acordat **Serbiei** în plan european; **susținerea Albaniei în reformele** pentru deschiderea negocierilor de aderare; **depunerea candidaturii la UE de către Bosnia și Herțegovina**.

În abordarea întregii noastre vecinătăți, **parteneriatul cu Turcia** are o importanță aparte. Stabilitatea, securitatea și perspectivele de dezvoltare economică ale Turciei sunt de interes direct pentru noi. Pledăm pentru un dialog susținut bilateral și în plan european.

Răspunsul României ulterior anexării ilegale a Crimeei, având în vedere **conflictul din estul Ucrainei** și dificultățile cu care se confruntă aceasta în plan intern, ne-au profilat ca **vector de sprijin politico-diplomatic pentru Ucraina**, o evoluție îmbucurătoare. Vom continua să fim un furnizor de asistență și expertiză în procesul de reforme al Ucrainei.

Avem nevoie, pentru propria stabilitate, de **vecini cu instituții consolidate, reziliente, cu perspective securitare și de dezvoltare sigure**, decise suveran. Aceste țeluri ne ghidează și în relația cu Georgia, cu statele din Caucazul de Sud și cele din Asia Centrală – pe care am vizitat-o recent.

Relațiile **cu Federația Rusă** vor continua pe baza abordării *descurajare și dialog*, în coordonare cu partenerii noștri euro-atlantici. România dorește bune relații cu Rusia, cu **două premise esențiale: respect reciproc și respectarea dreptului internațional**. Câtă vreme dreptul internațional este încălcat prin acțiunile Rusiei, vom sprijini pe mai departe politica de sancțiuni a UE.

Vom dezbate în aceste zile și miza dezvoltării României. Actuala **conjunctură economică internă** trebuie să se reflecte, cu implicarea misiunilor diplomatice, într-o **prezență externă mai consistentă a firmelor din România**, atât în sfera clasică de comerț, cât și în cea a cooperării economice - tehnologie de vârf, investiții și furnizări de servicii.

Tabloul economiei globale oferă perspective complexe: tendințe post-criză destul de favorabile, dar și **tendințe de repliere protecționistă a unor actori economici majori**. Din postura de membru UE și susținător al beneficiilor unei economii deschise, este timpul ca **România să-și asume un rol mai vizibil în conturarea politicilor economice ale Uniunii** și să-și valorifice activ potențialul economic actual, inclusiv printr-o bună corelare a obiectivelor naționale cu documentele strategice sectoriale și globale convenite la nivel comunitar.

Subliniez aici și că eforturile interne și demersurile dumneavoastră diplomatice în mod direct au permis **plasarea României, pentru prima dată, în grupul candidaților cu perspective reale de a fi invitate la negocierile de aderare la OCDE**. Am toată încrederea că veți intensifica promovarea candidaturii noastre, în perspectiva deciziei Consiliului OCDE așteptată în această toamnă.

O altă tendință globală majoră a ultimilor ani ține de **promovarea proiectelor regionale extinse de conectivitate economică**, nu doar simple rute de transport, ci veritabile **coridoare cu efecte economice multiplicatoare**, îndeosebi în sfera investițiilor. Trebuie agreat la nivel național - instituții publice, mediul privat - că **includerea României pe harta proiectelor de conectivitate Est-Vest sau Nord-Sud** este prioritate națională, pentru care trebuie alocate resursele necesare.

În 2018, România va găzdui **Summit-ul Inițiativei celor Trei Mări**, care urmărește **stimularea potențialului economic și de interconectare al statelor din arcul baltico-adriatic-pontic**, în beneficiul țărilor participante și al creșterii convergenței economice a UE. Proiectele de interconectare la care România este parte în acest moment (cu Bulgaria, Ungaria, Republica Moldova, în perspectivă și cu Serbia), ca și participarea la **Coridorul Vertical**, inclusiv componenta principală BRUA, evidențiază potențialul benefic al stabilirii unui spațiu de acțiune comun.

Creșterea economică sustenabilă a României trebuie sprijinită prin **reorientări și diversificări spre regiuni geografice emergente**, spre recucerirea unor piețe cu potențial de creștere sau cu nișe sectoriale de oportunitate. Eforturile de diversificare geografică au produs până în prezent doar rezultate parțiale.

Vă îndemn să acționați în această direcție, pe relații precum **China** (mai ales prin inițiativa Noilor Drumuri ale Mătăsii), **Japonia, Republica Coreea, India, ASEAN, Asia Centrală și Africa**.

Trebuie să aprofundăm relația strategică cu **Israelul**, prin extinderea domeniilor de cooperare, concomitent cu intensificarea relațiilor cu ansamblul regiunii **Orientului Mijlociu**.

Ultimele luni au cunoscut o intensificare a dialogului cu zona **Americii Latine și a Caraibilor**, prin contacte bilaterale de nivel cu numeroase state de pe acest continent. Este momentul să ne profilăm mai clar capacitatea de a juca un rol dincolo de UE și vecinătăți, începând cu **formatele de cooperare și dialog bi-regionale dintre UE și regiunile Asia-Pacific, Africa, America Latină**.

La 100 de ani de transformare și existență a statului modern, dincolo de învelișul nostru profund euro-centric, trebuie să conștientizăm mizele noastre globale. Ne preocupă în cel mai înalt grad evoluțiile din **Peninsula Coreeană**. Ne implicăm în **combaterea terorismului** - ca parte a Coaliției anti-Daesh, la nivelul dimensiunii stabilizare și comunicare, ca membru NATO și prin proiecte de instruire a forțelor de poliție din Irak. Sprijinim activ **soluționarea dosarului sirian** și identificarea unei soluții durabile în **Procesul de Pace din Orientul Mijlociu**.

România susține **nemijlocit rolul unic al OSCE în eforturile de întărire a securității și cooperării în Europa**, pe baza abordării cuprinzătoare a securității. Rămânem, de asemenea, un membru angajat al **Consiliului Europei**.

România viitorilor ani trebuie să fie angajată în apărarea unui **sistem internațional ancorat în multilateralism**, în principii și în reguli larg acceptate, menite să asigure pacea, stabilitatea, respectul pentru drepturile universale ale omului și reducerea disparităților de dezvoltare la scară globală.

În acest spirit, am lansat oficial, în iunie 2017, la New York, **candidatura României pentru un loc de membru nepermanent în Consiliul de Securitate al ONU**. Pentru reușită, este nevoie de o **campanie multifacetată și deosebit de activă**. Obiectivul României este ambițios, dar are și o doză suficientă de optimism. Este necesară o **conduită activă în organizațiile internaționale și în dezbaterile multilaterale** pe teme clasice și pe teme noi ale securității internaționale - reconstrucția post-conflict, educația pentru pace, securitatea alimentară și a apei, schimbările climatice.

Un instrument special pentru acțiunea noastră este **Asistența Oficială pentru Dezvoltare**. Facem eforturi susținute pentru operaționalizarea până la sfârșitul acestui an a **Agenției României de Cooperare Internațională pentru Dezvoltare - RoAid**, agenție specializată sub coordonarea strategică a MAE.

O ultimă miză pe care doresc să insist: **miza coeziunii interne, a solidarității și a sprijinului societății românești pentru politica externă.**

Pentru aceasta, **protejarea drepturilor și intereselor cetățenilor români** prin activitatea MAE și a serviciului diplomatic extern rămâne o prioritate. Mă bucur să anunț că **MAE a finalizat proiectul E-Cons**, platforma informatică integrată ce deservește la ora actuală, prin intermediul a 5 sisteme distincte, deosebit de complexe, întreaga rețea consulară a României. Prin informatizarea serviciilor consulare, cât și prin procedurile implementate la nivelul Celulei de criză a MAE, serviciul consular român este unul dintre cele mai moderne la nivelul statelor membre UE. Astfel, din multe puncte de vedere, instrumentele moderne implementate în acest domeniu reprezintă o premieră la nivel european în ceea ce privește amploarea, diversitatea și promptitudinea serviciilor consulare. **Doresc să valorificăm această expertiză și pe durata Președinției noastre la UE.**

Au fost făcute progrese pentru operaționalizarea sau îmbunătățirea activității la consulatele generale de la Bari, Bologna, Haifa, Manchester, Marsilia, Miami, Milano, Strasbourg, Stuttgart, secția consulară Bruxelles.

Nu în ultimul rând, **celula de criză a MAE** s-a confruntat cu o serie de situații în care au fost puse în pericol siguranța și viața cetățenilor români: **atentatele de la Barcelona, Londra, Manchester sau Stockholm**. S-au derulat noi operațiuni de **repatriere din Siria sau Fâșia Gaza**. În anul acesta, numărul serviciilor consulare oferite cetățenilor români se ridică la cifra de 2 milioane.

În privința **managementului la nivel instituțional**, am continuat **demersurile de îmbprospătare** a personalului MAE. Am demarat în această vară **două noi concursuri**. Așteptăm, până la sfârșitul anului, peste 90 de noi colegi.

Am inițiat demersuri legislative pentru **suplimentarea schemei de personal**, inclusiv a celei externe, care să acopere atât nevoile de pregătire, cât și asigurarea desfășurării președinției române a Consiliului UE în condițiile cele mai bune.

Stimați colegi,

Pentru politica externă a României, o serie de determinanți și factori externi se află într-un amplu proces de transformare. Însă **interesele noastre naționale și prioritățile care decurg din acestea nu se schimbă fundamental**. Se schimbă, uneori accelerat și chiar surprinzător, maniera în care suntem chemați să urmărim și să realizăm interesele naționale. Azi avem **instrumente, mijloace și așteptări noi legate de scopurile și performanța diplomației**. Vă invit să folosiți plenar aceste instrumente și mijloace, pentru a răspunde cu profesionalism și onoare așteptărilor la adresa dumneavoastră și la adresa diplomației române, în ansamblul ei!